

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Spáchali jste přešupek? Nahradte škodu

Není jistě žádným překvapením, že v souvislosti se spácháním přešupku může dojít ke vzniku škody nebo bezdůvodného obohacení na straně pachatele přešupku. Jakým způsobem může poškozený uplatnit svá práva a s čím musíte počítat, ocitnete-li se v roli obviněného? Na tyto a další otázky jsme se zaměřili v tomto příspěvku, který vysvětluje účel, průběh a možné způsoby zakončení tzv. adhezního řízení, tedy řízení, které je vedeno souběžně s řízením o přešupku a jehož účelem je rozhodnutí o nárocích poškozených, které jim vznikly spácháním přešupku.

Přešupkové právo je od 1. ledna 2017 obecně upraveno zákonem č. [250/2016](#) Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich („**zákon o odpovědnosti za přešupky**“). Subsidiárně se pak pro tímto zákonem neupravené postupy použije zákon č. [500/2004](#) Sb. (dále jen „**správní řád**“). Jak uvádí komentářová literatura: „*Účelem zákona o přešupcích je ochránit zájmy chráněné zákonem před pachatelem přešupků, zabránit pachateli přešupku v dalším páchání protiprávní činnosti a vychovat pachatele přešupku k tomu, aby již k další protiprávní činnosti nedocházelo.*“^[1] Tento účel je, shodně jako v trestním právu, vyjádřen základními funkcemi přešupkového práva. Mezi základní lze zařadit funkci ochrannou, preventivní, represivní a regulativní. První tři zmíněné funkce upravují zejména ochranu zájmů chráněných přešupkovým právem ve smyslu generální ochrany směřující primárně proti budoucímu páchání přešupků. Součástí čtvrté zmíněné funkce přešupkového práva, tedy funkce regulativní, je pak specifická právní úprava postupu směřujícího k náhradě škody způsobené poškozenému osobou obviněnou z přešupku. Tímto postupem je právě tzv. adhezní řízení.

V případě, že obviněný z přešupku způsobí svým jednáním při přešupku některému z poškozených škodu (nebo se na jeho úkor bezdůvodně obohatí) a mezi tímto jednáním a vzniklou škodou (či bezdůvodným obohacením) existuje prokazatelná příčinná souvislost, má poškozený právo uplatnit své nároky v adhezním řízení, které vede tentýž správní orgán, který vede samotné přešupkové řízení. Účelem tohoto adhezního řízení je působení na obviněného tak, aby nahradil škodu způsobenou spácháním přešupku nebo vydal bezdůvodné obohacení získané na úkor poškozeného spácháním přešupku.

Nezbytným předpokladem pro výše uvedený postup je včasné uplatnění nároku poškozeným v řízení o přešupku (nebo v předcházejícím trestním řízení, pokud bylo o jednání obviněného dříve vedeno) a současně to, že vznik škody nebo bezdůvodného obohacení, včetně jejich přesné výše, byl spolehlivě zjištěn.^[2] V případě, že tyto podmínky nebyly zcela splněny, příslušný správní orgán odkáže poškozeného se svým nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních před soudem nebo na jiný orgán veřejné moci. Obdobně správní orgán postupuje rovněž v případech, kdy by zjišťování škody vedlo ke značným průtahům v řízení.^[3]

Práva poškozeného v adhezním řízení jsou upravena zákonem o odpovědnosti za přešupky a též správním řádem. Mezi základní práva poškozeného v adhezním řízení patří právo být v řízení zastoupen a dále požadovat nařízení ústního jednání.^[4] Pakliže správní orgán ústní jednání nařídí, může poškozený na takovém ústním jednání klást otázky ostatním účastníkům řízení, svědkům a též znalcům a prokazovat tak jemu vzniklou škodu nebo bezdůvodné obohacení obviněného. Poškozený je v rámci adhezního řízení dále oprávněn též předkládat důkazy na podporu svých tvrzení, případně činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do doby vydání rozhodnutí, případně do okamžiku

stanoveného správním orgánem v souladu se zásadou koncentrace řízení. Poškozený má také právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, nahlížet do správního spisu a může samozřejmě také uplatnění svého nároku vzít zpět zcela či částečně.[5]

Výsledkem řízení o přestupku je meritorní rozhodnutí správního orgánu, jehož cílem je rozhodnutí o tom, zda obviněný přestupek spáchal, či nikoli. V případě, že bylo vedeno adhezní řízení před správním orgánem, bude jedním z výroků i výrok o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení.[6] Správní orgán může poškozenému nárok (i) zcela přiznat, (ii) přiznat z části a ve zbytku jej odkázat na soud nebo jiný orgán veřejné moci, nebo (iii) nepřiznat a odkázat jej na soud nebo jiný orgán veřejné moci. Samotné uplatnění nároku v adhezním řízení tak nikdy nemůže vést k jeho definitivnímu odepření, neboť i v případě neúspěchu před správním orgánem se může poškozený vždy domáhat svých práv v občanskoprávním či jiném řízení.[7]

Na rozdíl od obviněného je po vydání rozhodnutí poškozený oprávněn podat proti rozhodnutí odvolání pouze ohledně výroku o náhradě škody, který se jej bezprostředně týká, nikoli tedy například do výroku o vině a trestu obviněného z přestupku. V případě, kdy příslušný správní orgán rozhodne o existenci nároku poškozeného vůči obviněnému z přestupku a přizná poškozenému nárok na náhradu škody nebo bezdůvodného obohacení, stává se takové rozhodnutí po nabytí právní moci exekučním titulem se vším všudy a je vůči obviněnému vymahatelné příslušnými dostupnými právními prostředky, zejména u exekutora.

Závěrem je důležité zmínit, že na rozdíl od civilního řízení je délka trvání adhezního řízení striktně časově ohraničena zákonnou promlčecí lhůtou. Nejvyšší správní soud ve svém nedávném rozhodnutí konstatoval, že **„uplynutí doby, které by jinak vedlo k zániku odpovědnosti za přestupek, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto (tj. uplynutí promlčecí doby podle § 30 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich), brání dalšímu vedení řízení o náhradě škody za přestupek jakožto řízení adhezního.“**[8] Nejvyšší správní soud v odůvodnění tohoto rozhodnutí zdůraznil, že hlavním účelem přestupkového řízení není rozhodnutí o náhradě škody nebo bezdůvodného obohacení, nýbrž rozhodování o vině a případném trestu obviněného z přestupku. Nejvyšší správní soud tedy dospěl s ohledem na účel přestupkového řízení a povahu adhezního řízení, a zejména s ohledem na možnost poškozeného uplatnit svůj nárok na náhradu škody způsobené přestupkovou činností v řízení před civilními soudy, k závěru, že tento nárok nelze projednávat a nelze o něm rozhodnout po uplynutí doby stanovené k pravomocnému rozhodnutí o přestupku. Jinými slovy řečeno, adhezní řízení nikdy nemůže stát samostatně bez návaznosti na rozhodování o spáchaném přestupku a v případě, že by tedy nedošlo k pravomocnému rozhodnutí před uplynutím promlčecí doby za spáchaný přestupek (1, nebo 3 roky[9]), správní orgán takové adhezní řízení zastaví a odkáže poškozené na soud nebo jiný orgán veřejné moci. Takové řízení samozřejmě může být, a zpravidla bude, časově a ekonomicky náročnější než řízení před správním orgánem.

Jak bylo v článku vysvětleno, v případě spáchaní přestupku může dojít k negativním důsledkům ve formě vzniku škody nebo bezdůvodného obohacení. Je proto důležité znát podmínky, za jakých lze tuto škodu nebo bezdůvodné obohacení uplatnit u správního orgánu a jak se takovému nároku případně bránit, neboť následné rozhodnutí o náhradě škody či vydání bezdůvodného obohacení může mít značné ekonomické dopady jak na obviněného, tak i poškozeného.

JUDr. Lukáš Duffek

Advokát / Partner

Mgr. Petr Zábranský

Advokát / Senior Associate

[ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: praha@rowanlegal.com

[1] JEMELKA, Luboš. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-666- 1, s. 2.

[2] § 89 zákona o odpovědnosti za přestupky.

[3] § 89 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky.

[4] § 80 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky.

[5] § 45 odst. 4 správního řádu.

[6] § 93 odst. 1 písm. h) zákona o odpovědnosti za přestupky.

[7] Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. května 2017, sp. zn. 25 Cdo 1689/2017.

[8] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. prosince 2020, čj. 5 As 27/2020-22, publikován ve sbírce Nejvyššího správního soudu č. 2/2021.

[9] § 30 zákona o odpovědnosti za přestupky.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamena bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)